Argumentum carminis hoc: Kuvera, in Kailásam montem profecturus, a Nárada Ṣivam Váráṇasím adiisse certior fit. Quo audito Vasantaṣekhara et Induṣekhara, Kinnarae duo, magistri venia impetrata, urbem illam adeunt ejusque templa et numina colloquio celebrant.

De auctoris gente haec traduntur: श्रीकौंडिन्यमहातपोधनकुलक्षीरांबुराशिस्फुरद्राकेंदीवरबंधुरा जलनिधेर्विख्यातनामांकितः। नानाग्रंथनिबंधनैकनिपुणः षड्दर्शनीसंपदा गाढालिंगितमानसो व्यजयत श्रीरामभट्टाग्रणीः ॥४॥ श्रीरामभट्टतनयो घनसांख्ययोगसत्तर्कतंत्रमुखतंत्रगणस्वतंत्रः। श्रीमन्नृसिंहपालितवंशसिंधुपूर्णेंदुरार्यनुतकीर्तिलसत्कवींद्रः ॥५॥ विश्वनाथपदांभोजमरंदास्वादलोलुपः। काशिकातिलकं शंभोः प्रीतये कुरुते सुधीः ॥६॥ i. e. 'Excelluit Rámabhaṭṭas, vir praestantissimus, e Kauṇḍinyae gente, quae pietate magna conspicua fuit, ortus, velut luna e mari lacteo; oceano tenus celebratus; variorum operum auctor sollertissimus; sex philosophiae systemata animo penitus tenens. Hujus filius, literarum multarum, in quibus philosophia Sánkhya, Yaugica, Vedántica eminent, peritissimus; gentis a leone divino protectae oceani plena quasi luna; poeta insignis, virorum ingenuorum laudibus florens: devoto animo Káṣikátilakam scribit et Ṣivae dedicat, apis instar nectar, quod e Viṣvanáthae pedum nelumbia destillat, degustaturus.' Kauṇḍinya gens alio nomine Páṇya appellata, auctorque noster Rámabhaṭṭae filius natu minor fuisse traditur.

Additus est verbosus *Bhúdevae* commentarius, doctior quam utilior. Incipit: कटीतटपटीकरटिचर्मकर्मातिगं etc.

Haec voluminis pars anno 1821 a Káṣinátha exarata est. (Wilson 245[b].)

230.

Opera tria. Lit. Bengal. Charta Ind. Foll. 72. Long. 13½. Lat. 5.

Foll. 1–16. (linn. 12–14.) *Krishṇakarṇámṛitam* (nectar Krishṇae auribus hauriendum), carmen a *Vilvamangala*, alias *Lílásuka* appellato, ad Krishṇae in Vṛindávana ludentis laudem compositum, distichis 110. constans. Incipit: चिन्तामणिर्जयति सोमगिरिर्गुरुर्मे शिक्षागुरुश्च भगवान् शिखिपिच्छमौलिः। यत्पादकल्पतरुपल्लवशेखरेषु लीलास्वयम्वररसं लभते जयश्रीः ॥१॥

In marginibus succinctus auctoris anonymi commentarius, *Subodhaní* appellatus, legitur. Incipit: कृपासुधासरिद्यस्य विश्वमाप्लावयंत्यपि। नीचगैव सदा भाति श्रीचैतन्यं तमाश्रये ॥

Haec voluminis pars hujus seculi initio exarata est. (Wilson 242[a].)

231.

Foll. 17–42. (linn. 12.) Auctoris anonymi ad *Krishṇakarṇámṛitam* commentarius, *Sárangarangadá* appellatus. Incipit: यद्भावभावितधियः प्रणयोत्थवाचां etc. De Vilvamangala ipso haec narratiuncula traditur: अथ दाक्षिणात्यकृष्णवित्रा (i. e. Krishṇaveṇá) नद्यासीत्। तस्याः पश्चिमतीरनिवासी पंडितकवींद्रः श्रीविल्वमंगलनामा कश्चिद्ब्राह्मणः किलासीत्। स च पूर्वदुर्वासनाप्रेरितस्तत्पूर्वतीरनिवासिन्यां संगीतविद्याधिकृतकिन्नरीनिकरायां कस्यांचिच्चिंतामणिनाम्न्यां वेश्यायामतीवासक्तो बभूव। स च कदाचित्तमिस्रायां जीमूतमंदगर्जितजातहृच्छयोऽंध इवागणितगमनप्रत्यूहचयः स्वगृहान्निर्गत्य तां नदीं शवावलंबनेन हस्ताभ्यामुत्तीर्य कीलितकवाटं तदावासद्वारमाससाद। तत्राप्यश्रुतफुत्कारशत इतस्ततो भ्रमणं कृत्वा भित्तिगर्तेऽर्धप्रविष्टः कृष्णभुजंगपुच्छमालंब्य भित्तिमुल्लंघ्य प्रणालिकामध्ये निपतन्मूर्छितो बभूव। ततः सा सखीभिः सह विद्युद्रोचिषा तं दृष्ट्वा हा कष्टमिति वदंती तमानीयोपचारैः सुस्थं चक्रे। ततस्तेन कथितं स्वागमनवृत्तांतं श्रुत्वा जातवेपथुः सा सनिर्वेदं तमाह। अहो सकलशास्त्रविशारदमपि भवंतं मूढं विना कोऽन्यः परिणतिविरसरसलेशार्थमात्मानं घातयेत्। हा धिक् धिगस्तु मां याहं पापीयसी कपटभावैः पुरुषान्प्रतार्य तेषां मनो धनानि चाहरं। अहो एतादृश्यासक्तिर्यदि श्रीकृष्णे भगवति जायते तदा किं न स्यात्। स्वसर्वं परित्यज्य श्रीकृष्णभजनमेव मया कार्यमिति निश्चित्य तां रात्रिं तं शुश्रूषमाणा सखीभिः सह श्रीकृष्णस्य श्रीराधया सह रासकुंजादिलीलामयगीतान्यगासीत्। स चापि तद्वाक्यजातनिर्वेदः स्वं भर्त्सयन् मयापि स्वसर्वं परित्यज्य भगवद्भजनमेव कार्यमिति चिंतयन्नुन्निद्रित एव तद्गीतश्रवणमात्रेण प्रोद्बुद्धपूर्वसिद्धप्रेमांकुरस्तं राधाकांतमेव प्राणकोटिदयितं मन्यमानः प्रातस्तां नमस्कृत्य तेनैव पथा तन्नदीतीरस्थं सोमगिरिनामानं वैष्णवोत्तममासाद्य निवेदितस्ववृत्तांतस्तस्माच्छ्रीगोपालमंत्रराजमग्रहीत्। गृहीतमंत्र एव प्रोद्बुद्धानुरागः कंपाश्रुपुलकादिव्याकुलः श्रीवृंदावनगमनोत्कंठितोऽपि गुरुसेवार्थं कतिचिद्दिनानि तत्रैवावात्सीत्। तत्रापि श्रीकृष्णलीलादिवर्णनग्रंथांश्चकार। तद्दृष्ट्वा गुरुणा लीलाशुक[1] इति ख्यातोऽप्यभूत्। तत्र स्वीयैरुपद्रुतस्तत एव संन्यासं चक्रे। ततः परोत्कंठया श्रीगुरुं विज्ञाप्य श्रीवृंदावनाय प्रतस्थे। गच्छंश्च पथि पथि प्रथमं तत्स्फूर्तिसमुच्छलितप्रेमप्रवाहोत्कंठाकल्लोलपतितः शून्यमिवात्मानं मत्वा तत्तल्लीलाविशिष्टस्य तस्य स्फूर्तिं प्रार्थयन् ततो मथुरामंडलं गतो लीलाविशेषस्फूर्त्युच्छलितानुरागसिंधूद्गतलालसावर्त्मग्रसितस्तद्दर्शनं प्रार्थयन् ततो मथुरागतस्तत्तत्स्फूर्तौ साक्षात्कारं मन्वानस्ततो वृंदावनागतस्तं साक्षाद्दृष्ट्वा वाङ्मनसगोचरत्वेन तं वर्णयंश्च यद्यत्प्रललाप तत्तत्सर्वं तत्संगिभिर्वैष्णवैस्तदा तदैव लिखित्वा स्थापितमासीत्। ततो वृंदावने कतिचिद्दिनान्यवात्सीत्। पश्चाच्छ्रीकृष्णेन स्वलीलां प्रवेशितः। इति हि गुरुपरंपरागता सार्वलौकिकी प्रसिद्धिरिति ॥

Haec folia seculo superiore exeunte nitidissime exarata sunt. (Wilson 242[b].)

---

[1] Cf. nomen *Chichchhuka*.